

איך מתמודדים עם תופעות לוואי של כימותרפיה

מאת ניב אופיר

המונח כימותרפיה (טיפול כימי) מגדיר שימוש בחומרים כימיים על-מנת לטפל במחלות שונות. כיום משתמשים בו בעיקר לטיפול בחומרים ציטוטוקסיים, המשמשים לטיפול במחלת הסרטן. בטיפול הכימי נותנים לחולה חומרים אלה במינון שיש בו כדי להרוג, או לפחות לעכב, את התפתחותם של תאים סרטניים.

מטרות הכימותרפיה הן:

- להרוס את תאי הסרטן ולרפא את המחלה.
- לזוודא, לאחר ניתוח או הקרנה, שלא יישארו תאי סרטן בגוף.
- אם לא ניתן להגיע להחלמה מלאה ניתן לתרופה על-מנת להקטין או לשלוט בגידול, או לצמצם את מספר התאים הסרטניים על-מנת להאריך את החיים.
- התרופות הכימותרפיות נועדו לחסל את התאים הסרטניים, אך בגלל חזקן, והעובדה שהן מגיעות לרוב חלקי הגוף (גם אלה שאינם נגועים בסרטן), הן פוגעות גם בתאים בריאים. פגיעה זו גורמת לתופעות הלוואי. לרוב מצויים תאים בריאים אלה במערכת העיכול (פה, ושט, קיבה, מעיים), במערכת

הרבייה ובזיקי השערות. בנוסף, יש מספר תרופות העלולות לפגוע באברים חשובים כמו הלב, הכליות, הריאות ומערכת העצבים. עוצמת תופעות הלוואי שונה מחולה לחולה, ומשתנה בהתאם לסוג התרופה, מינונה ותגובת הגוף.

תופעות לוואי

סוג תופעת הלוואי נובע ממוקום הפגיעה בתא הבריא, וניתן לחלקן בהתאם לאיבר הנפגע:

- פגיעה במערכת העיכול תוביל לבחילות, הקאות, שלשולים, עצירות וחוסר תיאבון.
- פגיעה במוח העצם תוביל לעייפות, ירידה בספירת הדם האדומה עד אנמיה, ירידה בספירת תאי הדם הלבנים, ירידה בספירת הטסיות וכתוצאה מכל אלו פגיעה במערכת החיסונית.
- פגיעה בזיקי השערות תוביל לנשירת שיער והתקררות.
- פגיעה במערכת ההורמונלית תוביל לתופעות גיל המעבר (אצל נשים).
- ייתכנו בעיות בכליות ובדרכי השתן
- תרופות כימותרפיות מסוימות עלולות לגרום לתופעות של כאב ואדמומיות, עיקצוץ, חוסר תחושה, יובש, בכפות הידיים והרגליים עד כדי הפרעה לתפקוד היומיומי.

• ייתכנו צרבות ודלקות ואפטות בחלל הפה, רגישות ונטייה לדלקות וכאבים. חולי הסרטן, המקבלים טיפולים כימותרפיים, סובלים הן מהתופעות של המחלה, והן מתופעות הלוואי של הטיפולים בה. רבים מהם סובלים מתופעות לוואי קשות מאוד, המשבשות את מהלך חייהם ואינן מאפשרות להם לנהל אורח חיים תקין. הם אינם יכולים לעבוד ואינם יכולים לתפקד כהורים וכבני זוג. חלק מתופעות הלוואי שהוזכרו לעיל מחלישות מאוד את המערכת החיסונית, וכך הופך החולה לפגיע מאוד למחלות זיהומיות, העלולות לסכן את חייו.

תופעות הלוואי נעלמות בדרך כלל בהדרגה, אם התאים הבריאים בגוף מתגברים על השפעת הטיפול הכימותרפי. החולים, לרוב, אינם סובלים מהן לטווח ארוך, אך לעתים עלולה הכימותרפיה לגרום לפגיעה קבועה בלב, בריאות, בעצבים, במערכת הרבייה ועוד.

טיפול כימי

בתקופה בה מקבל החולה את הטיפול הכימי, הבעיה חמורה ביותר. מאחר והטיפול הכימי קשה בדרך כלל לגוף, יש מקרים לא מעטים בהם החולה איננו יכול לקבל אותו, בגלל ההידרדרות במצבו הרפואי, הנגרמת

מתופעות הלוואי. כך נוצר מצב שהחולה אינו מקבל טיפול לרפוי מחלת הסרטן, בגלל אותו טיפול ממש.

נכון להיום, אין לרפואה הקונבנציונלית פתרון טוב לתופעות הלוואי של הטיפולים הכימיים. ישנם פתרונות נקודתיים, שאינם מספקים. לכן, כדי להתמודד עם תופעות הלוואי, פונים חולים רבים לרפואה האלטרנטיבית, המציעה מגוון גדול של טיפולים מעשיים: דיקור (אקופונקטורה), טיפולים תזונה, תרפיה חיסונית, עיסויים שונים, דמיון מודרך, ועוד. השפעתם של טיפולים אלה מתונה ומוגבלת. הם עוזרים - אבל אינם פותרים את הבעיה.

אחד הפתרונות היותר ממוקדים, אותם מציעה הרפואה האלטרנטיבית, הוא הלייפמל - מוצר שפותח במיוחד כדי למנוע ולטפל בתופעות הלוואי של הטיפולים הכימיים. הלייפמל, שהוא בעל מרקם וטעם של דבש, הוא מוצר כוורת טהור, המיוצר על-ידי דבורים שניזונות מצמחי מרפא. חולים רבים הנוטלים את הלייפמל מדווחים על שיפור משמעותי בתופעות הלוואי, ועל יכולתם לחזור לחיים רגילים תוך כדי קבלת הטיפול הכימי. חולים לא מעטים דיווחו שנטילה מוקדמת של הלייפמל - לפני תחילת הטיפולים הכימיים - מנעה לחלוטין את תופעות הלוואי. הלייפמל קל, בטוח ונוח לשימוש.